

**ACTIVITEITENVERSLAG VAN DE RAAD
VAN DE GELIJKE KANSEN
VOOR MANNEN EN VROUWEN
2010 – 2015**

Raad van de Gelijke Kansen
voor Mannen en Vrouwen

ACTIVITEITENVERSLAG VAN DE RAAD
VAN DE GELIJKE KANSEN
VOOR MANNEN EN VROUWEN
2010 – 2015

Raad van de Gelijke Kansen
voor Mannen en Vrouwen

Inhoudsopgave

1. Voorstelling van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen	6
2. Adviezen	10
2.1. Adviezen van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen	10
2.2. Adviezen van de Commissies vaste Commissie Arbeid Commissie Adviesorganen	20
3. De Raad informeert: studiedagen, onderzoeken en publicaties	22
3.1. Studiedagen	22
3.2. Publicaties van de Raad	25
4. Bijlagen	
4.1. Ledenlijst	26

Voorwoord

Ondanks de besparingen en de beperking van zijn personeel gaat de Raad verder met het werk waarvoor hij werd opgericht.

Hierna vindt u zijn activiteitenverslag voor de periode van 2010 tot 2015.

Tijdens die periode bracht de Raad op vraag van de federale regering of op eigen initiatief twintig adviezen uit die werden voorbereid door onze Commissies en goedgekeurd door het Bureau en de Algemene Vergadering. Deze adviezen bestrijken een hele waaier aan onderwerpen, gaande van gezondheid, arbeidsvoorwaarden en pensioenen tot mini-missverkiezingen. Ik maak dan ook graag van deze gelegenheid gebruik om iedereen die eraan gewerkt heeft te bedanken, en in het bijzonder de voorzit(s)ters van de verschillende commissies.

Wat dit verslag zo interessant maakt is dat het ook een beeld geeft van het gevolg dat aan al deze adviezen werd gegeven. Sommige regeringsplannen werden stopgezet, andere werden bijgestuurd, nog andere werden voortgezet zonder echt rekening te houden met ons advies...

Het jaar 2016 loopt op zijn einde en als federaal orgaan zien we steeds meer de dreigende onweerswolken boven ons personeel en onze financiële middelen, die nochtans onmisbaar zijn voor het uitzonderlijke en bovenal vrijwillige werk van onze Raad.

Onze grote wens voor dit eindejaar is om in 2018 ons 25-jarige bestaan feestelijk te kunnen vieren!

Namens de Raad

Magdeleine Willame-Boonen
Voorzitster

Voorstelling van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

OPRICHTING VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN

De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen is een federaal adviesorgaan dat door de minister van Tewerkstelling en Arbeid Miet Smet bij koninklijk besluit van 15 februari 1993 in het leven werd geroepen. Hij werd effectief geïnstalleerd op 13 oktober 1993.¹

De Raad hervormt en integreert de Commissie Vrouwenarbeid, die in 1975 onder de minister van Tewerkstelling opgericht werd, en de Emancipatieraad, gecreëerd door de Staatssecretaris van Sociale Emancipatie in 1986.

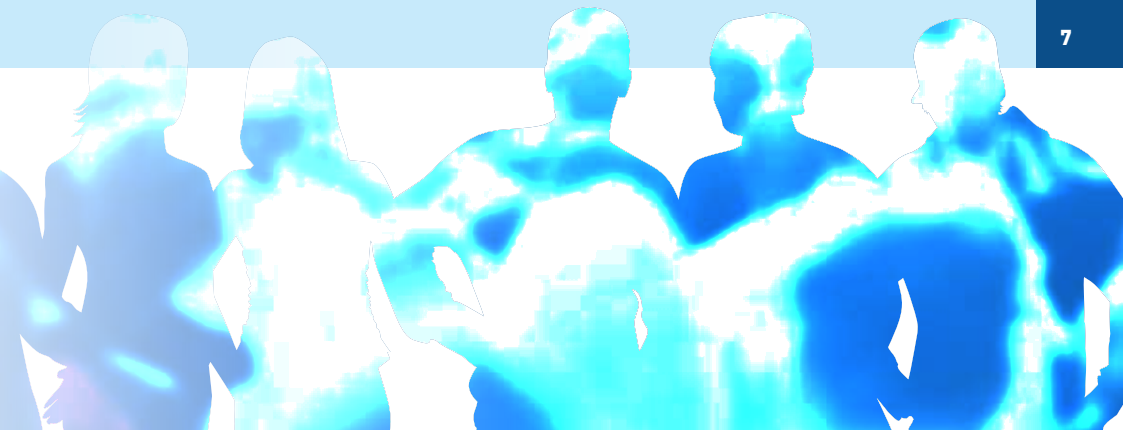
MISSIES VAN DE RAAD

De Raad werd ontworpen als een instrument voor het realiseren van de

feitelijke gelijkheid tussen mannen en vrouwen en om de directe en indirecte discriminatie te elimineren. De Raad zet het werk verder van de voormalige Commissie Vrouwenarbeid en de Emancipatieraad en neemt er de bevoegdheden van over.

De Raad heeft als opdracht om advies uit te brengen over alle materies die een invloed kunnen hebben op de gelijkheid van vrouwen en mannen. Op vraag van de minister die bevoegd is voor het gelijkekansenbeleid, of van een andere minister, of van organisaties, groeperingen, personen, of op eigen initiatief, kan de Raad rapporten opstellen, onderzoeken uitvoeren, maatregelen voorstellen en inlichtingen verstrekken omtrent het gelijkekansenbeleid.

1. K.B. van 15 februari 1993 houdende oprichting van een Raad van de Gelijke Kansen (B.S. 6 maart 1993) opgeheven en vervangen door het K.B. van 4 april 2003 houdende de reorganisatie van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen (B.S. 5 juni 2003).

Zijn taak bestaat ook in het opstellen van verslagen voor de Nationale Arbeidsraad als die daarom vraagt. Om zijn opdrachten uit te voeren kan de Raad alle noodzakelijke inlichtingen inwinnen en een beroep doen op deskundigen.

Samen met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) zetelt de Raad bovendien in het raadgevend Comité voor gelijke kansen van mannen en vrouwen, opgericht door de Europese Commissie.

SAMENSTELLING

Algemene vergadering

De samenstelling van de Raad weerspiegelt een zo breed mogelijk spectrum en streeft naar een evenwicht tussen de ideologische, filosofische en sociale overtuigingen van de leden om zo de uitwerking en de verspreiding van de adviezen te verzekeren. De leden worden benoemd door de minister die bevoegd is voor het gelijkheidskansenbeleid.

De Raad wordt voorgezeten door Magdeleine Willame-Boonen. Indien zij afwezig of verhinderd is, wordt zij vervangen door Jean Jacquain of Annemie Pernot, de ondervoorzitters/sters. Verder zetelen er in de Raad vertegenwoordigers van:

- De **sociale partners** (werkgevers en werknemers, zowel uit de openbare als de privésector);
- De minister van **Ambtenarenzaken**;
- De minister van **Tewerkstelling en Arbeid**;
- De minister van Gelijke Kansen,
- De **vrouwenorganisaties**;
- De adviesorganen voor **cultuur- en jeugdbeleid**;
- De **gezinsorganisaties**;
- De **politieke partijen**.

De voorzitter/ster en de twee ondervoorzitters/sters worden op initiatief benoemd. De vertegenwoordigers van de organisaties en ministers worden benoemd op basis van kandidaturen die door de ministers of organisaties in dubbeltal worden voorgelegd.

De algemene vergadering bepaalt de grote lijnen van de acties en keurt de haar voorgelegde ontwerpen van advies goed. De vergadering is tevens het forum waar de partners van de Raad de mogelijkheid hebben om hun meningen tegenover elkaar te plaatsen, partnerschappen en gemeenschappelijke acties vast te leggen en op gang te brengen om ervaring en informatie uit te wisselen.

De Raad heeft de bevoegdheid om gespecialiseerde of structurele commissies in te stellen waarvan hij de opdracht, de duur en de samenstelling vaststelt.

De algemene vergadering kwam vier keer samen op 10 december 2010, 14 februari 2012, 13 december 2013 en 25 maart 2015

Het Bureau

De werkzaamheden van de Raad worden geleid door de voorzitter/ster. Hij/zij wordt door het Bureau bijgestaan dat, naast de voorzitter/ster en de ondervoorzitters/sters, verschillende leden van de Raad omvat. Behalve tijdens de zomermaanden, komt het Bureau maandelijks samen.

Het Bureau stelt de agenda van de Raad vast, gaat in discussie over de vragen die aan de Raad moeten worden voorgelegd, stelt de onderzoeksprocedures van de adviezen vast en waakt over het uitvoeren van de beslissingen.

Het Bureau staat in voor het beheer van de projecten en de coördinatie van de commissies.

De Commissies

Er vallen twee soorten commissies te onderscheiden: Aan de ene kant zijn er vaste commissies en aan de andere kant thematische. De Raad heeft twee vaste Commissies: De vaste Commissie Arbeid waarvan het bestaan en de bevoegdheden bepaald zijn in het koninklijk besluit tot reorganisatie van de Raad (K.B. van 15 februari 1993, art. 5 § 2 en art. 7) en de Commissie voor de bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in adviesorganen waarvan het bestaan en de bevoegdheden bepaald zijn in de twee koninklijke besluiten van 19 januari 2010 (M.B. van 2 februari 2010, 2e ed.). Daarnaast beschikt de Raad over verschillende thematische of gespecialiseerde commissies naargelang de opdrachten die geprogrammeerd worden of afhankelijk van de actualiteit.

De vaste Commissie Arbeid

Deze commissie behandelt algemene problemen van sociale aard die de werkgevers en werknemers aanbelangen, enerzijds uit de privé-sector, anderzijds uit de publieke sector.

In de vaste Commissie Arbeid zetelen vertegenwoordigers van de representatieve werkgeversorganisaties, de representatieve werknemersorganisaties, de overheidsvakbonden en van de minis-

ters van Ambtenarenzaken, Werk en Gelijkekansenbeleid.

Het voorzitterschap wordt waargenomen door Annemie Pernot, met assistentie van Jean Jacqmain.

De Commissie Adviesorganen

De Commissie Adviesorganen is opgericht volgens het koninklijk besluit van 19 januari 2010.

De Commissie staat in voor de toepassing en opvolging van de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid. Bovendien is de commissie verantwoordelijk voor de opmaak van een algemene lijst van de naar ministeriële bevoegdheid geklasseerde adviesorganen, waarna zij deze samen met haar advies overmaakt aan de Minister van Gelijke Kansen.

Het voorzitterschap wordt waargenomen door Jean Jacqmain.

De thematische commissies

De volgende structurele commissies waren actief:

- Commissie Gender en Fiscaliteit (voorzitster Herlindis Moestermans);
- Commissie Gender en Gezondheid (voorzitster H. Peemans);
- Commissie Gender en Pensioenen (voorzitster Dominique De Vos);
- Commissie Sociale Zekerheid (voorzitster Dominique De Vos);
- Reflectiegroep seksuele meerderjarigheid

Het Secretariaat

Het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) verzekert het dagelijks secretariaat van de Raad, het Bureau en de Commissies. Bovendien voert het Secretariaat onderzoekswerk uit en voorbereidende studies van advies-en aanbevelingsprojecten.

Het Secretariaat organiseert de studiedagen van de Raad en verspreidt de informatie en documentatie betreffende deze evenementen. Verder zorgt het Secretariaat voor de verspreiding van de adviezen van de Raad.

Bovendien is er een samenwerkingsprotocol dat een kader geeft voor de activiteiten van de Raad en het Instituut.

Adres van het Secretariaat van de Raad

Raad van de Gelijke kansen voor Mannen en Vrouwen
Ernest Blérotstraat 1
1070 Brussel
Tel: +32 2 233 40 18

Mail: info@raadvandegelijkekansen.be
Website: <http://www.raadvandegelijkekansen.be/>

2 Adviezen

2.1. ADVIEZEN VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN

In de periode van 2010-2015 vaardigde de Raad 16 adviezen uit, die werden goedgekeurd door de algemene vergadering.

Advies 134 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen over de gelijke behandeling van mannen en vrouwen inzake beroepsziekten.

De staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen en Personen met een handicap, belast met beroepsrisico's heeft de Raad om een advies gevraagd over de "genderaspecten inzake beroepsziekten".

De Raad moest echter vaststellen dat bijna alle aanbevelingen die ruim tien jaar geleden geformuleerd werden in advies 45, nog steeds actueel zijn. Men moet blijven rekening houden met een

verschillende blootstelling aan beroepsrisico's voor mannen en vrouwen gezien de genderspecifieke opdeling van de arbeidsmarkt. De bestaande wetgeving rond beroepsziekten wordt sterk gekenmerkt door de geschiedenis van het aanklagen van arbeidsomstandigheden, waar gendergevoeligheid ontbrak. Het grootste probleem blijft echter de te enge opvatting van preventie, waar men zonder een proactieve actie bij het opsporen en het bestrijden van de oorzaken van de ziekte geen stappen vooruit zet.

Op basis van deze conclusies werden enkele algemene en concrete aanbevelingen geformuleerd.

Advies 135 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de impact van bepaalde sociaaleconomische maatregelen in 2012.

Op 28 januari 2013 vroeg de minister van Gelijke Kansen aan de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

wen om een advies uit te brengen over de studie die het Federaal Planbureau, op eigen vraag, heeft uitgevoerd over de genderimpact van bepaalde in 2012 door de regering genomen sociale zekerheidsmaatregelen.

De Raad stelt vast dat bij de gebruikte administratieve gegevens, die de realiteit zouden moeten voorstellen, vaak geen rekening gehouden wordt met de verschillende situatie van vrouwen en mannen. Deze onvoldoende aandacht voor de interne kritiek van de beschikbare statistische gegevens en de conceptie van reglementerende of wettelijke bepalingen leidt er soms toe dat het *Federale planbureau* een oordeel vormt dat negatiever is voor vrouwen. Het rapport besluit dat de mannelijke werklozen meer getroffen worden door de hervorming van 2012 dan de vrouwelijke omdat ze de meerderheid vormen van de categorieën die voordien werden gespaard, maar die nu wel degelijk in het vizier komen. Deze vaststelling maakt echter een abstractie van de geschiedenis van de

degressiviteit en de werkloosheidsuitkeringen.

Op basis van deze analyse formuleert de Raad enkele concrete aanbevelingen en pleit hij voor een regelmatige samenwerking met het Planbureau over materies waarbij vermoed kan worden dat ze een verschillend effect zullen hebben op mannen en vrouwen.

Advies 136 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende kinderarbeid in het kader van minimissverkiezingen.

De Raad heeft op eigen initiatief een advies uitgebracht over minimissverkiezingen. Deze wedstrijden, waarbij kinderen deelnemen, zijn een voorbeeld van het steeds meer aanwezige fenomeen van hyperseksualisering. Een groot probleem hierbij is dat op deze manier de stereotypen over mannen en vrouwen opnieuw versterkt worden en het seksisme opnieuw op de voorgrond komt.

In België zijn er strenge regels van toepassing op kinderarbeid, waarbij een absoluut verbod bestaat op het doen of laten uitvoeren van werkzaamheden die een nadelige invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van kinderen en die hun fysieke, psychische of morele integriteit in het gevaar brengen of die schadelijk zijn voor enig aspect van hun welzijn. De Raad is er echter van overtuigd dat sommige vormen van minimissverkiezingen, door het in stand houden van de stereotypen, een praktijk is die de ontwikkeling van het kind in de weg staat. De Raad vraagt om bepaalde richtlijnen te ontwikkelen die ervoor zorgen dat aanvragen op een degelijke manier beoordeeld kunnen worden. In deze richtlijnen dient men ook rekening te houden met de mentale zwaarte die zulke verkiezingen met zich mee kunnen brengen voor een kind.

Sinds 11 maart 1993 diende er reeds een adviesraad aangaande kinderarbeid gecreëerd te worden, maar tot op de dag van vandaag bestaat deze adviesraad nog niet. De Raad ziet in deze adviesraad echter de rol weggelegd tot het ontwikkelen van richtlijnen en eventuele wettelijke reglementen voor dit soort verkiezingen.

Op basis van deze conclusies werden er enkele concrete aanbevelingen geformuleerd. Achteraf werden deze overgenomen door het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

in zijn advies over hetzelfde onderwerp, op vraag van Minister J. Milquet. In 2016 verleende de minister van Werk K. Peeters geen toestemming om de eerste Mini-Miss wedstrijd in België te organiseren. Hij oordeelde dat een Mini Miss verkiezing kinderarbeid is en bijgevolg verboden. Voor deze beslissing refereerde de Minister naar advies 136 van de Raad.

Advies 137 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de erkenning van de mantelzorg die een persoon met een grote zorgbehoefte bijstaat.

De Staatssecretaris voor Sociale Zaken, Gezinnen, Personen met een handicap en Wetenschapsbeleid, belast met Beroepsrisico's heeft het advies van de Raad gevraagd over een voorontwerp van wet betreffende de erkenning van de mantelzorg die een persoon met een grote zorgbehoefte bijstaat.

De Raad vraagt zich af of men door de officiële erkenning van een hulprelatie binnen gezinnen of van toegewijde personen niet het risico loopt dat een op gezinssolidariteit, hulpverleningsplicht en particuliere edelmoedigheid gebaseerde relatie wordt geformaliseerd of zelfs gecontractualiseerd. Het zal ook moeilijk zijn om een aantal ongewenste effecten te vermijden. Er mag geen sprake zijn van een vrijwil-

ligersrelatie en het voorontwerp van wet laat ook slechts één persoon toe als mantelzorgers. Het Belgische sociale zekerheidssysteem voorziet reeds in een welbepaald aantal hulpverleningsdiensten voor hulpbehoevenden en prestaties voor personen die erkend worden binnen de voorwaarden van begunstigen (vb. Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB), dienstencheques, Vlaamse zorgverzekering...)

De Raad erkent een noodzakelijke aanpassing van deze sociale voorzieningen aan de realiteit van de gezinsituaties maar denkt dat een officiële, algemene morele erkenning van mantelzorgers (zoals het voorontwerp beoogt) hiertoe niet de ideale oplossing is. Op basis van deze conclusies werden wel enkele aanbevelingen geformuleerd.

Advies 138 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de verenigbaarheid van bepaalde door verkiezing verkregen mandaten met de periode van moederschapsverlof.

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen heeft een adviesverzoek overgemaakt aan de Raad dat uitging van het Adviescomité voor maatschappelijke emancipatie van de Kamer. Dit adviesverzoek ging over twee wetsontwerpen die toelaten dat vrouwen die samen met een moeder-

schapsuitkering ook het mandaat van gemeenteraadslid, lid van de raad voor maatschappelijk welzijn en van provincieraadslid mogen uitoefenen.

In deze gevallen ontstaat er een conflict tussen twee fundamentele rechten: het recht op moederschapsbescherming en het recht op gelijke toegang voor mannen en vrouwen tot de uitoefening van een verkozen mandaat.

De Raad vraagt dat elke bevoegde wetgever (deelstaten, provincies, federaal) zijn eigen organisatie reguleert, rekening houdend met de gevolgen van de bescherming van het moederschap die nadelig kunnen zijn voor het uitoefenen van verkozen mandaten. Dit zou moeten gebeuren door het nemen van passende beslissingen inzake de werking van de betreffende raden, waarbij men hun leden toelaat om te kunnen omgaan met de geboorte van het kind. In dit kader beveelt de Raad enkele maatregelen aan. De wetsvoorstellen zijn nog niet aangenomen.

Advies 139 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende het voorontwerp van wet tot versterken van de strijd tegen seksisme.

De Vice-Eerste Minister en Minister van Binnenlandse Zaken en Gelijke Kansen heeft de Raad om een advies gevraagd betreffende een voorontwerp

van wet tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen en met het oog op het versterken van de strijd tegen seksisme.

Het hoofddoel van dit voorontwerp van wet is om seksisme strafbaar te stellen door er een autonoom misdrijf van te maken. Deze strafbaarstelling heeft voornamelijk een symbolische waarde. De Raad is verheugd over de herinvoering van strafrechtelijke sancties tegen genderdiscriminaties, hoofdzakelijk omwille van de gevolgen voor de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een strafrechtelijk misdrijf en voor de bevoegdheden van de arbeidsinspectie in het domein van de arbeidsbetrekkingen.

De Raad apprecieert het initiatief van de Minister om door het maken van deze wet de strijd tegen het terugkerende seksisme aan te gaan, maar staat eveneens sceptisch tegenover de

impact die een enkele wet kan hebben op seksisme en vraagt bijgevolg om aan deze et een informatiecampagne te koppelen voor de magistratuur, de controlediensten maar ook naar de bevolking toe.

Er werden enkele aanbevelingen met betrekking tot het concrete voorontwerp van wet geformuleerd. Uiteindelijk bevat de wet van 22 mei 2014 twee aparte hoofdstukken: het ene bevat de strafbaarstelling van seksisme, het andere voegt de strafrechtelijke bepalingen in in de wet van 10 mei 2007.

Advies 140 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende het begrip van de in aanmerking genomen diensten voor de toekenning en de berekening van de rustpensioenen in de overheidssector.

Op verzoek van een syndicale organisatie die vertegenwoordigd is in

zijn algemene vergadering heeft de Raad dit advies op eigen initiatief uitgebracht over artikel 46, § 1 van het voorontwerp van wet betreffende diverse aangelegenheden inzake de pensioenen van de overheidssector. Dit artikel bepaalt dat enkel de prestaties die door de werkgever bezoldigd werden (ten laste van de Staatskas of uit dezelfde financieringsbron als vast benoemde personeelsleden), in aanmerking genomen worden voor de toekenning en de berekening van het pensioen van de overheidssector.

Deze bepaling zorgt ervoor dat afwezigheden die geen aanleiding hebben gegeven tot de betaling van een loon, maar tot storting van sociale-zekerheidsuitkeringen (vb. periodes bescherming van het moederschap, vaderschapsverlof, adoptieverlof en ouderschapsverlof), niet mee in rekening worden gebracht.

Deze bepaling lijkt strijdig te zijn met het recht van de Europese Unie, waardoor de Raad overtuigd is, dat ook met deze verlopen rekening gehouden moet worden bij het toekennen en het berekenen van het overheidspensioen wanneer de betrokkene, na ervan gebruik te hebben gemaakt, vast wordt benoemd. Uiteindelijk werd artikel 46, §1 ingetrokken.

Advies 141 van 13 december 2013 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende het

onderwerpen van bepaalde uitkeringen aan de sociale bijdragen

De Raad heeft op eigen initiatief advies uitgebracht over twee ontwerpen van koninklijke besluiten die ervoor zorgden dat de meeste beëindigingsvergoedingen die de werkgevers verschuldigd zijn omdat ze 'zich niet houden aan hun wettelijke verplichtingen', onderworpen worden aan de sociale bijdragen. Als gevolg hiervan zouden ze ook beschouwd worden als loon in het kader van de werkloosheidsreglementering.

In België worden werknemers die slachtoffer zijn van onregelmatige gedragingen van slachtoffers een bijzondere vergoeding toegekend. Door het invoeren van deze twee KB's zullen deze vergoedingen voortaan aanleiding geven tot het betalen van persoonlijke bijdragen aan de sociale zekerheid, aangezien het beschouwd wordt als loon. Er zal ook een secundaire victimisatie gebeuren wanneer het slachtoffer zijn of haar werk verloren heeft op basis van deze onregelmatige gedraging van de werkgever, aangezien deze beschermingsvergoeding zal beletten om tijdens de overeenstemmende periode een werkloosheidsuitkering te ontvangen.

De Raad heeft aangedrongen op een onmiddellijke verbetering van deze KB's zodat bovenstaande schrijnende situaties zich niet zouden kunnen ma-

nifesteren. Deze aanbevelingen zijn opgevolgd en de KB's zijn aangepast.

Advies 142 van 21 maart 2014 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende een voorontwerp van wet “tot wijziging van het rustpensioen en het overlevingspensioen en tot oprichting van de overgangsuitkering, in de pensioenregeling voor werknemers”.

Op verzoek van de minister van Pensioenen heeft de Raad dit advies uitgebracht over het voorontwerp van wet tot wijziging van het rustpensioen en het overlevingspensioen en tot oprichting van de overgangsuitkering, in de pensioenregeling voor werknemers.

Bij werknemers is het overlevingspensioen een afgeleid recht dat aan de overlevende echtgenoot van een titularis, over het algemeen een man, wordt toegekend en dat het recht doet ontstaan op een pensioen zonder bijdrage aan de sociale zekerheid van werknemers. 99% van de begunstigten zijn gehuwde vrouwen. Deze vaststelling leidt ertoe om deze situatie te kwalificeren als een ongelijkheid tussen mannen en vrouwen.

De Raad merkt op dat het voorontwerp van wet van de regering een onevenwicht scheidt gelet op het feit dat het louter de enkele rechten behandelt waarvan vrouwen bijna exclusief de begunstigten zijn terwijl het gezins-

bedrag dat mannen bijna exclusief begunstigt niet wordt besproken.

De Raad is van mening dat een hervorming van de pensioenen naar de individualisering van de rechten gelijktijdig rekening moet houden met de drie soorten afgeleide rechten en dat de hervorming deel moet uitmaken van een allesomvattend plan.

Advies 143 van 21 maart 2014 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende een voorontwerp van wet “tot wijziging van de wetgeving betreffende de overlevingspensioenen van de overheidssector”.

Op verzoek van de minister van Pensioenen heeft de Raad dit advies uitgebracht over het voorontwerp tot wijziging van de wetgeving met betrekking tot de overlevingspensioenen in de publieke sector.

De memorie van toelichting van het voorontwerp met betrekking tot de overlevingspensioenen van de overheidssector beperkt zich tot het verwijzen naar de intentie tot hervorming voorzien in het regeerakkoord. Voor de Raad is het onmisbaar dat de memorie van toelichting dezelfde verklaringen aanvoert als de twee voorontwerpen besproken in advies 142 van de Raad.

De Raad geeft een gunstig advies met betrekking tot de voorziening die het belangrijkste deel van het voorontwerp vormt, mits twee aspecten geamendeerd worden en twee tekortkomingen van de van kracht zijnde wetgeving aangepast worden. Dit advies werd gedeeltelijk opgevolgd.

Advies 144 van 21 maart 2014 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende een voorontwerp van wet “tot hervorming van het overlevingspensioen van zelfstandigen”.

Op verzoek van de minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw heeft de Raad dit advies uitgebracht. Dit advies vervolledigt de adviezen 142 en 143 over de hervorming van het overlevingspensioen, respectievelijk bij werknemers en de publieke sector.

Bij zelfstandigen is het overlevingspensioen een afgeleid recht dat aan de overlevende echtgenoot van een titularis, over het algemeen een man, wordt toegekend en dat het recht doet ontstaan op een pensioen zonder bijdrage aan de sociale zekerheid van werknemers. 99% van de begunstigten zijn gehuwde vrouwen. Deze vaststelling leidt ertoe om deze situatie te kwalificeren als een ongelijkheid tussen mannen en vrouwen.

De Raad is een fervent verdediger van de individualisering van de sociale zekerheidsrechten. Ze staat positief tegenover de voorgestelde overgangsuitkering. De Raad belicht haar advies in enkele concrete aanbevelingen.

Advies 145 van 13 februari 2015 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de inkorting van het ziekenhuisverblijf na een bevalling.

De Raad heeft op eigen initiatief een advies geschreven over de beslissing van de federale regering om de

gemiddelde duur van het ziekenhuisverblijf bij een “normale” bevalling in te korten met één dag met als doel het terugdringen van de ziekenhuiskosten bij een bevalling.

De Raad is verbaasd dat een beslis-sing die enkel vrouwen treft aan geen enkele “gendertest” werd onderworpen en niet door een overleg met de vrouwenorganisaties of met de Raad werd voorafgegaan.

Als men zoekt naar besparingen in het domein van de gezondheidszorg en daarbij gebruik maakt van be-zuinigingsmaatregelen, betreft de Raad dat een dergelijke beperkende maatregel - welke zich toespitst op moeders - werd genomen zonder het gelijktijdig nemen van bijhorende en noodzakelijke maatregelen om het kind goed te onthalen in het gezin. De Raad vreest dat het inkorten van het kraamverblijf na een normale beval-ling bijna geen rekening zal houden met verschillende sociaaleconomische en culturele verschillen tussen moe-ders en afbreuk zal doen aan de maat-regelen ter preventie van het geweld tegen vrouwen en zuigelingen.

Advies 146 van 13 februari 2015 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de cumul van onderbrekingsuitkeringen met een overlevingspensioen in de openbare sector.

De Raad bracht op eigen initiatief dit advies uit over het koninklijk besluit van 19 december 2014 en het vooront-werp van koninklijk besluit dat door de federale regering wordt voorgesteld als een verlengstuk van de wet van 15 juni 2014, waardoor het overle-vingspensioen in de openbare sector gedeeltelijk vervangen werd door de overgangsuitkering.

De Raad beveelt aan dat de federale regering haar voorontwerp van ko-ninklijk besluit onverwijld aanpast. Dit voorontwerp werd niet goedgekeurd.

Advies 147 van 29 mei 2015 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de diverse maatregelen van de hervor-ming van het werknemerspensioen: Deel 1. Duur van de loopbaan. Deel 2. Optrekken van de leeftijd voor de toegang tot het overlevingspensioen.

De Raad heeft op eigen initiatief een advies geschreven over enerzijds de duur van de loopbaan en anderzijds het optrekken van de toegangsleeftijd voor een overlevingspensioen.

In advies 147 betreft de Raad het ge-brek aan een degelijke studie over de impact van de regeringsmaatregelen op de vrouwelijke werknemers zoals het optrekken van de wettelijke pen-sioenleeftijd, de voorwaarden in ver-band met de toegang tot het vervroegd pensioen en het optrekken van de

toegangsleeftijd voor een overlevingspensioen. Ondanks het feit dat alle experts wijzen op mogelijke verschillen volgens geslacht, werd er geen enkele genderanalyse uitgevoerd.

Advies 148 van 9 oktober 2015 van de Raad van de Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen betreffende de sociale bescherming van werknemers na een miskraam.

De bevalling van een levenloos kind vóór de 181ste dag na de bevruchting wordt momenteel beschouwd als een miskraam, daarna is er sprake van een doodgeboorte. De Kamer van Volksvertegenwoordigers onderzoekt verschillende voorstellen over de inkorting van de minimale zwangerschapsduur van een doodgeboorte. Zonder in dit debat te willen tussenkomen, maar gezien de ernstige gevolgen van een miskraam voor de sociale bescherming van de betrokken vrouwen, vraagt de Raad om de bestaande bepalingen betreffende moederschapsbescherming uit te breiden in geval van arbeidsongeschiktheid naar aanleiding van een dergelijke gebeurtenis. De Kamer zet zijn onderzoek voort.

Advies 149 van 13 november 2015 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende de genderdimensie en zware arbeid.

De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en vrouwen wil in zijn advies 149 over het gender van de zware beroepen in het kader van de pensioenhervorming de aandacht van de regering en de sociale partners vestigen op de noodzaak om rekening te houden met de genderdimensie in de zwaartefactoren van het werk. Deze denkoefening komt op een logisch moment nu de sociale partners overleggen over "objectieve criteria die zullen gebruikt worden om een herzienbare lijst van zware beroepen op te stellen, zowel voor de privé als voor de overheidssector", zoals gevraagd door de minister van Pensioenen in zijn beleidsnota van november 2014.

De zwaartefactoren zijn zelden of nooit het onderwerp van analyse. Het gaat in ieder geval zelden over jobs die hoofdzakelijk door vrouwen worden uitgeoefend. Het advies van de Raad verduidelijkt dat het niet het beroep zelf is dat "zwaar" is, maar dat de uitvoeringsomstandigheden het zwaar of zelfs moeilijk maken om het gedurende lange periodes te kunnen uitoefenen. Zo wordt het beroep van bijvoorbeeld lerares, verpleegster of kassierster moeilijker om uit te oefenen als men geconfronteerd wordt met chronische pijn, werkoverlast, extreme spanning of intimidatie.

2.2. ADVIEZEN VAN DE COMMISSIES

VASTE COMMISSIE ARBEID

Advies 3 van de Vaste Commissie Arbeid betreffende de bemiddelaar in het kader van de bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen

De vaste commissie arbeid heeft op 18 september 2013 een advies uitgebracht met betrekking tot het voorontwerp van koninklijk besluit betreffende de bemiddelaar in het kader van de bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen.

Omdat ze niet de kans heeft gekregen om eerder de leemtes en de onduidelijkheden in de wet van 22 april 2012 ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen te verduidelijken, gaat dit advies hier eerst verder op in. Daarnaast stelt de commissie aanpassingen voor die uitgevoerd zouden moeten worden aan het koninklijk besluit waarover het advies handelt. Hieraan werd nog geen gevolg gegeven.

Advies 4 van de Vaste Commissie Arbeid betreffende de toegangsvoorwaarden voor moederschapsuitkeringen.

Op vraag van de minister van Volksgezondheid en Sociale Zaken over een

voorontwerp van koninklijk besluit om de reglementering van de moederschapsverzekering in overeenstemming te brengen met het arrest van 22 mei 2015 van het Hof van Justitie van de Europese Unie, C-65, Rosselle.

De Vaste Commissie Arbeid stelt vast dat het voorontwerp een adequaat antwoord biedt op het specifieke geval dat de aanleiding gaf tot het arrest Rosselle, maar benadrukt dat het effect van de aanpassing niet beperkt mag worden tot de datum van het arrest. Ondanks het advies, bevat het koninklijk besluit van 28 oktober 2016 toch deze beperking.

COMMISSIE ADVIESORGANEN

Advies 1 van de Commissie Adviesorganen betreffende de Wetenschappelijke Raad van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle.

De Wetenschappelijke Raad van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Control heeft een afwijking op de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in organen met een adviserende bevoegdheid aangevraagd, met betrekking tot de regel dat maximum 2/3 van de leden van hetzelfde geslacht mogen zijn. Gezien de adviserende bevoegdheden toegekend door de wet van 15 december 1994, is de Wetenschappelijke Raad

een adviesorgaan in de zin van de wet van 20 juli 1990. De Commissie spreekt een gunstig advies uit voor de toekenning van de gevraagde afwijking, maar geeft evenwel enkele concrete aanbevelingen naar de toekomst toe. Dit advies heeft nog geen gevolg gehad.

Advies 2 van de Commissie Adviesorganen betreffende de algemene lijst van de door de wet van 20 juli 1990 bedoelde adviesorganen.

De Staatssecretaris voor Gelijke Kansen heeft aan de Commissie een advies gevraagd over de algemene lijst van adviesorganen, conform artikel 1, 2de lid van de wet van 20 juli 1990 “ter bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid”.

In dit advies merkt de Commissie op dat de lijst klaarblijkelijke leemten bevat. Bovendien herinnert dit advies eraan dat de organen die de aanmeldingsprocedure niet gerespecteerd hebben, geen rechtsgeldig advies uitbrengen. De adviesorganen zouden tijdig moeten worden geactualiseerd en met de volledige informatie in de lijst worden vermeldt.

3 De Raad informeert: studiedagen, onderzoeken en publicaties

Naast de adviezen publiceert de Raad ook brochures en boeken. Ook organiseert de Raad studiedagen. Alle publicaties van de Raad zijn gratis beschikbaar via verschillende kanalen:

- Download:
www.raadvandegelijkekansen.be
- Post: Secretariaat van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen Ernest Blérotstraat 1, 1070 Brussel
- Mail:
info@raadvandegelijkekansen.be

3.1. STUDIEDAGEN

Ontmoeting met Catherine Laret-Bedel over de Franse wetgeving.

De Europese conferentie « How to close the pay gap ? » van het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie leidde tot een Europees loonkloofrapport met kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren en een gids met best practices, die de Raad wilde verspreiden door het organiseren van een seminarie in december 2010. Ca-

therine Laret-Bedel, die aan het hoofd stond van het Bureau Egalité professionnelle bij het Franse Ministerie van Gezondheid, presenteerde de laatste juridische ontwikkelingen in Frankrijk. Mevrouw Simone Geimer, Luxemburgs minister voor gelijkheid, presenteerde 'hoe de strategie voor "positieve acties" is ontwikkeld met de integratie van LOGIB (logiciel d'auto-contôle, développé par la Suisse)

Presentatie door het Hiva van zijn onderzoek (gepubliceerd door de Raad) naar loonverschillen inzake extralegale voordelen.

De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen stelde zijn onderzoek naar loonverschillen inzake extralegale voordelen tussen mannen en vrouwen in België voor tijdens het seminarie "Naar een verklaring van de loonkloof". Het is een onderzoek naar de kansverhouding bij de toekenning van extralegale voordelen, naar de verschillen tussen mannen en vrouwen in hun voorkeur bij de samenstelling van de loonkorf, evenals de

invloed die een loopbaanonderbreking heeft op de loonkloof.

Mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt tonen nogal wat verschillen in kansen, aspiraties, voorkeuren, ... met de nodige gevolgen voor het loonverschil tussen mannen en vrouwen. In het onderzoek, uitgevoerd door onderzoekers van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) en de Faculteit Economie en Bedrijfsleven van de K.U.Leuven in opdracht van de Raad Gelijke Kansen, werden een aantal verschillen in beeld gebracht.

20 jaar van de Raad

Om zijn twintigste verjaardag te vieren, organiseerde de Raad een studievoormiddag met als thema "*Gelijkheid in rechte... en feitelijke gelijkheid?*"

Verschillende sprekers kwamen tijdens deze dag aan het woord om het twintigjarige bestaan van de Raad te vieren. De voorzitter *Magdeleine Willame-Boonen* opende de dag door het benadrukken van de maatschap-

pelijke rol die de Raad te spelen heeft bij het bestrijden van de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen. Daarna heette ze Minister van Gelijke Kansen, *Joëlle Milquet*, welkom. Zij benadrukte dat de Raad 20 jaar na zijn oprichting meer dan ooit relevant, doeltreffend en onmiskenbaar is. Hoewel volgens haar de wettelijke gelijkheid ondertussen nagenoeg verworven is, moet ze helaas vaststellen dat dit minder het geval is voor de feitelijke gelijkheid en vindt ze het meer dan ooit noodzakelijk om de gelijkheid van mannen en vrouwen op de politieke agenda's te plaatsen. *Myriam Van Varenbergh*, voormalig voorzitter van de Raad, benadrukte vervolgens de belangrijke en unieke rol die de Raad nog steeds heeft door zijn samenstelling. *Michel Pasteel*, directeur van het Instituut, toonde zijn bewondering voor de deskundigheid die de Raad in de voorbije 20 jaar heeft opgebouwd. Hij bewondert het enthousiasme en de energie die de Raad nog steeds weet te behouden die zo broodnodig zijn omdat onze samenleving nog steeds gevuld is met

genderstereotypen en –ongelijkheden. *Marie Arena* pleitte voor het behouden van de bevoegdheid van gelijke kansen bij een federale minister zodat het thema blijvend op de politieke agenda kan komen. Om de voormiddag te sluiten heeft *Sabine de Béthune*, voorzitter van de Senaat, benadrukt dat er reeds veel gebeurd is rond gelijkheid tussen mannen en vrouwen, maar pleit ze zeker voor het behouden van een waakzaamheid waar de Raad naar de toekomst toe ook een zeer belangrijke rol blijft behouden.

Tussen de sprekers door werden twee sketches van de bedrijftheatergroep *Klein Barnum* opgevoerd om op een ludieke wijze twee situaties te vertolken die nog steeds een duidelijke vertolking zijn van de feitelijke ongelijkheid tussen mannen en vrouwen. De twee sketches handelden over het vaderschapsverlof en de machtsstrijd die vrouwen nog steeds moeten voeren binnen bedrijven.

40e verjaardag van de oprichting van de Commissie Vrouwenarbeid

Op 11 december 2015 blikte de Raad terug op de periode van 1975 tot 1992 van de Commissie Vrouwenarbeid met een studievoormiddag. Verschillende sprekers die de beginjaren van de Commissie Vrouwenarbeid hebben gekend zorgden voor een boeiende viering. Aan de pioniers van het eerste uur werd tijdens de viering een eerbetuiging gebracht.

Miet Smet was, als eerste voorzitter van de Commissie Vrouwenarbeid, de eerste spreker van de studiedag. Ze gaf haar kijk op de beginjaren van de Commissie Vrouwenarbeid en de effecten er van. *Jo Walgrave* benadrukte in haar uiteenzetting de duidelijke invloed van de Commissie Vrouwenarbeid op het juridisch en politiek beleid met focus op haar eigen ervaringen als vrouwelijk bemiddelaar. Om deze studiedag te kaderen gaf *Catherine Jacques* van het archiefcentrum Carhif een historische context over de Commissie Vrouwenarbeid. Vervolgens

behandelden de *Bureauleden van de Raad* thema's zoals gelijk loon, onderwijs, sociale zekerheid, arbeid en beroep, positieve acties en adviseren voor gelijkheid.

De voorzitter, mevrouw *Magdeleine Willame-Boonen*, besloot de viering met te benadrukken dat de Commissie Vrouwenarbeid en haar adviezen een motor en katalysator was in de strijd voor gelijkheid voor mannen en vrouwen, in het bijzonder voor de positie van de vrouw in de arbeidswereld. Hoewel er al veel verbeterd is, ijvert de voorzitter voor een permanente waakzaamheid en een oproep aan de beleidsmakers en de regering om zich te laten adviseren aangezien er nog vele uitdagingen in het verschiet liggen.

3.2. PUBLICATIES VAN DE RAAD

Studie van Laurent Vogel, Europees vakbondsinstituut, over een **gender-analyse van de gegevens over beroepsziekten in België**.

Dit rapport werd opgesteld in het kader van een conventie overeenkomst tussen de Raad van de gelijke kansen voor mannen en vrouwen (België) en het Europees Vakbondsinstituut.

In de internationale literatuur over volksgezondheid wordt erop gewezen dat ziekten veroorzaakt door slechte

arbeidsomstandigheden te weinig worden opgemerkt en dat de preventie in bedrijven tekortschiet. Het grootste deel van die aandoeningen wordt nog steeds miskend door de meeste systemen voor de aangifte en schadeloosstelling van beroepsziekten.

Sinds een twintigtal jaar hebben verschillende auteurs er de nadruk op gelegd dat de genderdimensie alomtegenwoordig is in de filtering van arbeidsgerelateerde aandoeningen.

Een dergelijke toestand draagt bij tot een vicieuze cirkel: er is minder preventie in sterk vervrouwelijkte sectoren, wat tot gevolg heeft dat er minder aandacht is voor gezondheidsproblemen die in verband lijken te staan met het werk en dat het cliché wordt versterkt dat vrouwenarbeid minder gevaarlijk zou zijn voor de gezondheid.

Publicatie onderzoek van het **Hiva** in opdracht van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen naar **loonverschillen inzake extralegale voordelen tussen mannen en vrouwen**.

De hierboven vermelde herdenking van het 40-jarige bestaan van de Commissie Vrouwenarbeid vormde het onderwerp van een publicatie getiteld "De oprichting van de Commissie Vrouwenarbeid – 40 jaar geleden" (september 2016. Deze publicatie is beschikbaar op de website www.raad-vandegelijkekansen.be.

Zie hierboven.

4.1. LEDENLIJST

Voorzitster van de Raad: Magdeleine Willame-Boonen

Ondervoorzitters van de Raad: Jean Jacquemain en Annemie Pernot

Voorzitters van de Commissies:

Vaste Commissie Arbeid: Annemie Pernot

- Commissie Adviesorganen: Jean Jacquemain
- Commissie Gender en Gezondheid: Hedwige Peemans-Poullet
- Commissie Gender en pensioenen: Dominique De Vos
- Commissie Sociale Zekerheid: Dominique De Vos
- Commissie Gender en Fiscaliteit: Herlindis Moestermans

ACLVB

ABVV

ACV

UCM

VKV

Beci

UNIZO

Markant

Minister van
Ambtenarenzaken

Minister van Werk

Minister van
Gelijke Kansen

CGSP

ACV Openbare dien-
sten

VSOA

CAL

Collectif contre
les Violences
familiales et
l'Exclusion

SP.a

Vie Féminine

KVLV-Agra

SOPHIA

Comité de Liaison
des Femmes

FEMMA

Femmes Prévoyantes
Socialistes

VOK

NVR

Vlaamse Liberale
Vrouwen

Zij-Kant

CFFB

Conseil supérieure
de l'Éducation
permanente

Sectorraad voor
Sociaal-Cultureel
Werk

Ligue des Familles

Gezinsbond

CD&V

Zij-Kant

FDF

PS

Ecolo

Cdh

Groen!

MR

Open Vld

NV-A

Redactie Liesbeth Cornelis

Lay-out & Concept Gevaert Graphics

Vertaling: Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

Verspreiding Raad van de Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen

Ernest Blérotstraat 1 - 1070 Brussel - tel. 02/233 40 18

Website www.raadvandegelijkekansen.be

Raad van de Gelijke Kansen
voor Mannen en Vrouwen